

IOAN AUGUSTIN GOIA, ZONA ETNOGRAFICĂ MESEȘ

Editura Sport-Turism, București, 1982

Seria cărților puse sub genericul zonelor etnografice, publicate constant de Editura Sport-Turism și îndrumate cu competența-i recunoscută de profesorul dr. Ioan Vlăduțiu, s-a îmbogățit recent cu un nou volum, cel dedicat unei zone, Meseș, care necesita tipărirea unei asemenea sinteze.

Datorată muzeografului Ioan A. Goia, unul din cei mai bine cotați specialiști din generația sa, lucrarea ne dezvăluie, printr-un demers științific, riguros, caracteristicile culturii populare materiale și spirituale circumscrise spațiului respectiv, cu referiri mai largi însă la primele valori. De altfel, structura cărții, încadrându-se într-un tipar devenit deja propriu acestei serii (*Cadrul geografic și istoric al zonei, Ocupațiile tradiționale, Meșteșugurile țărănești, Instalațiile tehnice țărănești, Gospodăria țărănească, Monumentele de arhitectură, Portul popular, Obiceiurile, Manifestări etnografice-folclorice contemporane*), confirmă afirmația de mai sus, respectivul mod de organizare a volumului contribuind la surprinderea coordonatelor existențiale circumscrise așezărilor românești tradiționale de aici, a acelor realități care s-au cristalizat în timp, ca urmare a unei locuiri statornice. Mai mult chiar, avînd ca punct de sprijin ideea unității în diversitate a culturii populare românești, Ioan A. Goia abordează, pornind de la o minuțioasă cercetare de teren, coroborată cu altele de arhivă și bibliografică, fenomene care, din această perspectivă, ni se dezvăluie în esența lor, fenomene surprinse într-un proces a căror împlinire s-a realizat de-a lungul veacurilor în concordanță cu condițiile social-economice existente într-o epocă istorică sau alta și cu mediul ambiant care le-a determinat specificitatea.

Avînd și scopul de a apropia publicul larg de probleme care-și prelungesc existența pînă în contemporaneitate, cartea face referiri frecvente și la manifestările etno-folclorice prezente. Elocventă este în acest sens afirmația autorului potrivit căreia: „Abordînd analitic principalele probleme privind cultura tradițională caracteristică zonei etnografice Meseș, ne-am propus reconstituirea atentă a realităților satului tradițional la un moment dat, dar și relevarea întrepătrunderii dintre elementele

sale culturale arhaice, cu rădăcini milenare, și elementele noi, rod al receptivității și ingeniozității ultimelor generații, al disponibilităților lor creatoare și al gustului lor sigur“ (p. 159).

Dincolo de aceste aprecieri generale, care oferă o imagine reprezentativă asupra zonei, autorul are meritul de a fi introdus în circuit științific și unele date inedite sau mai puțin cunoscute. De pildă, analizând evoluția gospodăriei țărănești tradiționale, părțile componente ale acesteia, se menționează pe bună dreptate că formează un spațiu social-economic ce reflectă, ținând cont de o sumă de factori obiectivi, în modificările ce pot fi surprinse în timp „... creșterea nivelului de trai al populației și schimbările produse în mentalitatea țărănească“ (p. 87). În ceea ce privește șura, aceasta este prezentată evolutiv, de la o formă arhaică întâlnită în zonă „șura pe tălpi“, la cele monumentale, acestea din urmă dezvoltate, în primul rând, datorită nivelului atins de economia unor așezări la un moment dat.

Comparativ cu volumele anterioare ale seriei se cuvine relevat și capitolul mult mai larg dedicat obiceiurilor, discutate atât din perspectiva integrării în ritmurile existențiale ale satului tradițional, cât și din aceea a persistenței în anumite forme pînă astăzi; materialul grafic introdus ca element ilustrativ indispensabil, precum și fotografiile alb-negru și color de foarte bună calitate.

Toate aceste aprecieri vin să întregească impresiile despre o carte deosebit de utilă nu numai specialiștilor, ci și publicului larg, o carte de o indiscutabilă probitate științifică.

A. CHIRIAC

**DANIELE MASSON, LES FEMMES DE BREB
(MARAMUREȘ, ROUMANIE), ÎN ETUDES ET
DOCUMENTS BALCANIQUES, nr. 4, Paris, 1982**

Cel de-al 4-lea număr al publicației *Etudes et documents balcaniques* cuprinde în exclusivitate rezultatele cercetării întreprinse de cercetătoarea franceză Daniele Masson începînd cu anul 1973, în satul Breb din Maramureș, cercetări efectuate în cadrul Seminarului de etnologie al Europei de sud-est.

Sosirea în satul Breb a constituit — după propria-i mărturisire — prima întâlnire a autoarei cu terenul, petrecută în condiții speciale, cercetătoarea nefiind familiarizată cu specificul comunității pe care își propunea să o investigheze, cu particularitățile lingvistice ale graiului maramu-